Het geheim van Hiddensee

Het populairste eiland in de DDR

Achtergrond - 1 december 2005

Het eiland Hiddensee is wel te vergelijken met Schiermonnikoog: eveneens in het uiterste noordoosten van het land, en eveneens autovrij. Vooral in DDR-tijden was Hiddensee mateloos populair. Maar om er te komen was niet altijd even makkelijk.

Wie met de veerboot aankomt op Hiddensee zal direct het lied te binnen schieten, dat Nina Hagen in 1974 uitbracht. Het vrolijke 'Du hast den Farbfilm vergesen' was eigenlijk opgedragen aan haar 'Micha', maar geniet vooral bekendheid als een lofzang op Hiddensee. Ook ruim dertig jaar later heeft het langgerekte eiland in het uiterste noordoosten van Duitsland niets van zijn betovering verloren. Hiddensee is een klein paradijs in de Oostzee, in veel opzichten te vergelijken met Schiermonnikoog.

En overzichtelijk: het eiland is nauwelijks achttien kilometer lang, terwijl de breedte varieert van slechts enkele honderden meters tot hooguit drie kilometer. Op de 72 meter hoge duintop in het noorden na is Hiddensee een vrijwel platte pannenkoek, die als een golfbreker in de Oostzee ligt, ten westen van het veel grotere eiland Rügen.

Niet alleen Nina Hagen was lyrisch over Hiddensee. Beroemde persoonlijkheden als Thomas Mann, Bertolt Brecht, Sigmund Freud en Albert Einstein gingen haar voor. En dat is niet verbazingwekkend. Auto's zijn op het eiland verboden, er is dertien kilometer strand, drie pittoreske dorpen – Vitte, Kloster en Neuendorf – en een kenmerkende vuurtoren. En de duindoorn zorgt voor een overweldigende kleurenpracht. Geen wonder dat Nina Hagen haar 'Michael' terechtwees, omdat hij geen kleurenfilm in zijn fototoestel had: “Du hast den Farbfilm vergessen, mein Michael. Nun glaubt kein Mensch, wie schön es hier war”.

Favoriet

In DDR-tijden groeide het eiland uit tot een van de favoriete vakantiebestemmingen van de Oost-Duitsers. Ook de Oost-Berlijnse journaliste Regine Standke (51) bracht haar vakanties bij voorkeur door op Hiddensee. "Maar zo makkelijk was dat niet", herinnert zij zich: "De vakantiehuizen waren in bezit van de vakbond FDGB of van Oost-Duitse bedrijven. In een van die

Betriebsferienhäuser moest je een plaats zien te bemachtigen."

Bijna 75 procent van de vakantieverblijven in de DDR werd verdeeld door de staat en de bedrijven. Het overige deel betrof particulier kamerverhuur, campings en vakantiekampen voor kinderen. Om in aanmerking te komen voor een *Ferienscheck*, het recht op een plek in een vakantiehuis, speelde ook de werkhouding en de politieke opstelling een rol. Wie uitzonderlijk hard had gewerkt en geen dissident gedrag had vertoond, had een streepje voor. Enkele jaren wachttijd moest soms wel op de koop worden toegenomen.

Iedereen wilde wel naar Hiddensee, al waren de onderkomens destijds niet bepaald luxueus: "We verbleven met drie personen in een kamer, met een gemeenschappelijke douche op de gang", vertelt Standke. "Maar het was dan ook spotgoedkoop: per persoon slechts 30 Ost-Mark voor twee weken, inclusief alle maaltijden."

Daarnaast stelde de lokale bevolking vrijstaande kamers in hun woningen ter beschikking. "Ze verhuurden hun laatste kippenstal nog", zegt Standke. "Vooral timmerlieden genoten daarbij de voorkeur. In ruil voor een paar klussen in huis konden ze vakantie op Hiddensee vieren. Het was ook handig als je schaarse producten meenam van het vaste land. Augurken, een paar pakken Spee-wasmiddel of aluminiumfolie waren zeer gewilde handelswaar, waarmee je een kamer kon betalen."

Reisvrijheid

Dat vond Nina Hagen in 1974 ook al, getuige haar nummer 'Du hast den Farbfilm vergessen', dat het eiland destijds nog eens extra in de belangstelling plaatste. Maar wie was toch die 'Micha', haar geliefde uit het beroemde lied? Al jaren doen geruchten de ronde dat 'Micha' een inwoner van Hiddensee is, met wie Nina Hagen toen een romance had. Eilandbewoner Jana Kalleus zegt het te weten, maar ook na lang aandringen wil zij het niet zeggen: "Iedereen op het eiland weet wie in het lied bedoeld wordt. Maar niemand zal het verraden. Dat blijft ons geheim van Hiddensee."

Hans Verbeek is Duitsland-correspondent voor Elsevier en de Wereldomroep.

Beluister hier een fragment van Nina Hagens lied 'Du hast den Farbfilm vergessen' (mp3)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: https://duitslandinstituut.nl/artikel/3740/het-geheim-van-hiddensee